

Anonymizované znenie

C-598/21 - 1

Vec C-598/21

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

zo dňa 28. septembra 2021

Vnútroštátny súd:

Krajský súd v Prešove (Slovensko)

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

zo dňa 13. septembra 2021

Žalobcovia:

SP

CI

Žalovaná:

Všeobecná úverová banka a.s.

UZNESENIE

Krajský súd v Prešove (ďalej aj „predkladajúci súd“) [OMISSIS] v právnej veci žalobcov: **1) SP**, [OMISSIS] štátny občan SR, **2) CI**, [OMISSIS] štátny občan SR, [OMISSIS] proti žalovanému: **Všeobecná úverová banka, a.s.**, so sídlom [OMISSIS] Bratislava, [OMISSIS] o **zdržanie sa výkonu záložného práva**, o odvolaní žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Prešov [OMISSIS] takto

r o z h o d o l:

Podľa § 162 ods. 1 písm. c) Civilného sporového poriadku sa konanie prerušuje a Súdnemu dvoru Európskej únie sa predkladajú tieto otázky:

A. Článok 47 v spojení s článkami 7 a 38 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta EU“), Smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých

podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „Smernica 93/13/EHS o nekalých podmienkach), Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 84/450/EHS, smernica Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 (ďalej len „Smernica 2005/29/ES o nekalých obchodných praktikách“) ako aj princíp efektivity práva Európskej únie bránia takej právnej úprave, akou je § 53 ods. 9, § 565 Občianskeho zákonníka, podľa ktorých pri predčasnej splatnosti sa nezohľadňuje proporcionalita tohto úkonu, najmä závažnosť porušenia povinnosti spotrebiteľov v pomere k výške úveru a dobe jeho splácania?

B. Pre prípad zápornej odpovede na otázku pod A. (nebránia) predkladajúci súd kladie nasledovné otázky:

B.1 Článok 47 v spojení s článkami 7 a 38 Charty EU, Smernica 93/13/EHS o nekalých podmienkach, Smernica 2005/29/ES o nekalých obchodných praktikách ako aj princíp efektivity práva Európskej únie bránia takej judikatúre, ktorá meritórne nezadrží vykonanie záložného práva súkromnou dražbou nehnuteľnosti predstavujúcej obydlie spotrebiteľov prípadne iných osôb a súčasne nezohľadňuje závažnosť porušenia povinnosti spotrebiteľa vo vzťahu k výške úveru a úverovému obdobiu, aj keď existuje iný spôsob uspokojenia pohľadávky poskytovateľa úveru súdnou exekúciou, v rámci ktorej predaj obydlia zaťaženého záložným právom nie je prioritným?

B.2 Má sa článok 3 ods. 1 smernice 2005/29/ES o nekalých obchodných praktikách vykladať tak, že ochrana spotrebiteľa pred nekalými obchodnými praktikami pri úverovaní spotrebiteľov sa vzťahuje aj na akékoľvek spôsoby uspokojovania pohľadávky poskytovateľa úveru vrátane kontraktácie nového úveru dohodnutého na úhradu záväzkov z predchádzajúceho úveru?

B.3 Má sa smernica 2005/29/ES o nekalých obchodných praktikách vykladať tak, že za nekalú obchodnú praktiku sa považuje aj konanie dodávateľa, ktorý poskytuje opakovane úvery spotrebiteľovi, ktorý nie je schopný splácať úvery a to tak, že vzniká z toho reťaz úverov, ktoré dodávateľ spotrebiteľovi reálne nevypláca, ale si ich dodávateľ prijíma na splnenie predchádzajúcich úverov a celkových nákladov na úvery?

B.4 Má sa čl. 2 ods. 2 písm. a) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS (ďalej len „smernica 2008/48/EHS o spotrebiteľských úveroch“) v spojení s jej desiatym odôvodnením vykladať tak, že nevylučuje pôsobnosť tejto smernice ani na prípady úveru, ktorý má všetky znaky spotrebiteľského úveru, nebol dohodnutý účel úveru, bez nepatrnej časti celý úver si poskytovateľ úveru vymienil na úhradu predchádzajúcich spotrebiteľských úverov, no na zabezpečenie sa dohodlo záložné právo na nehnuteľnosť?

B.5 Má sa rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C-377/14 z 21. apríla 2016 Radlingerová, Radlinger, ECLI:EU:C:2016:283 vykladať tak, že sa vzťahuje aj na zmluvu o poskytnutí úveru spotrebiteľovi, ak sa takouto zmluvou časť poskytnutého úveru určila na úhradu nákladov dodávateľa úveru?

Odôvodnenie

I. Skutkový stav

- 1 Žalovaná Všeobecná úverová banka, a.s. (ďalej aj „VUB banka“) a spoločnosť Consumer Finance Holding a.s. (ďalej aj „CFH“) boli v minulosti ekonomicky prepojené. CFH spravovala úvery pre VUB banku. Tak VUB banka ako aj CFH v minulosti poskytli žalobcom spotrebiteľské úvery. Pani SP a pán CI (ďalej aj „žalobcovia“) si už v roku 2004 zobrali spotrebiteľský úver od CFH. Neskôr nasledovali ďalšie spotrebiteľské úvery. Ich miera záuverovania sa postupne zvyšovala tak, že žalobcovia nezvládali splácať úvery a VUB banka im preto poskytla nové úvery, no nevyplácala ich žalobcom, ale si ich rovno inkasovala na úhradu pohľadávok zo skorších spotrebiteľských úverov. VUB banka stanovovala výšku pohľadávok jednostranne. Zo zmlúv a kontraktácie pritom vyplývajú pochybnosti o dodržaní práva Európskej únie pri úverovaní spotrebiteľov.
- 2 Kým spotrebiteľský úver v roku 2004 žalobcovia zobrali vo výške ešte v starej mene 18.000 korún (597,49 eura), tak posledný úver im poskytla VUB banka zmluvou z 9. februára 2012 s názvom „Hypo Pôžička“ [OMISSIS] vo výške 30.221,50 eura na obdobie do roku 2032 (ďalej aj „sporný úver“).
- 3 Takmer celý sporný úver VUB banka použila na úhradu predchádzajúcich spotrebiteľských úverov poskytnutých od roku 2004 a to tak spotrebiteľských úverov VUB banky, ako aj úverov poskytnutých CFH. Časť sporného úveru VUB banka použila pre CFH „na úhradu nákladov spojených s poskytnutím sporného úveru“. Účel sporného úveru v zmluve nie je uvedený. VUB banka tvrdí, že na sporný úver sa nevzťahuje ochrana podľa noriem o spotrebiteľských úveroch.
- 4 Konkrétne VUB banka zo sporného úveru vykonala platby nasledovne:
 - I. 221,50 eura prevod na účet Consumer Finance Holding a.s. ako „úhrada výdavkov nákladov Consumer Finance Holding, a.s. súvisiacich s poskytovaním úveru“;
 - II. 24.009,10 eura na úhradu pohľadávok zo zmluvy VUB banky z 23. novembra 2009 [OMISSIS],
 - III. 919,- eur pre Consumer Finance Holding, a.s. (zmluva z 14. januára 2009 [OMISSIS]),
 - IV. 1389,- eur pre Consumer Finance Holding a.s. (zmluva z 22. januára 2010 [OMISSIS]),

- V. 1.534,- eur pre Consumer Finance Holding a.s. (zmluva z 27. júla 2005 [OMISSIS])
- VI. 1.027,- eur pre Consumer Finance Holding a.s. (zmluva z 28. júna 2004 [OMISSIS]).
- 5 Aj v období pred rokom 2012 boli VUB bankou pre žalobcov poskytované úvery tak, že boli použité na úhradu predchádzajúcich dlhov. Napríklad:
- zmluvou o spotrebiteľskom úvere z 23. novembra 2009 [OMISSIS] VUB banka poskytla žalobcom úver 25.156,98 eura za úroky a poplatky 24.593,60 eura a aj tento úver sa uvádza v zmluve o spornom úvere. Tu existujú pochybnosti nad opodstatnenosťou úrokov okrem iného pre nesplnenie náležitosti zmluvy podľa zákona č. 258/2001 Z.z. (prvý zákon o spotrebiteľských úveroch). Úver [OMISSIS] bol použitý nasledovne:
 - 156,98 eura pre Consumer Finance Holding a.s. na úhradu nákladov na úver [OMISSIS],
 - 6400,73 eura pre VUB banka [OMISSIS]
 - 6745,19 eura pre VUB banka [OMISSIS],
 - 11986,56 eura pre VUB banku [OMISSIS].
- 6 Špecifickou črtou sporného úveru od VUB banky je jeho zabezpečenie záložným právom na nehnuteľnosť - rodinný dom, v ktorom majú žalobcovia a ďalšie osoby obydlie. Po poskytnutí sporného úveru (9. februára 2012) sa žalobcovia omeškali so splátkami úveru v rozsahu 1.106,50 eura. VUB banka pre nesplácanie úveru oznámila celkovú splatnosť úveru (13.01.2013). Zákon ako jediné podmienky pre vyhlásenie predčasnej splatnosti predpokladá omeškanie sa so splátkou tri mesiace a následné upozornenie s poskytnutím dodatočnej lehoty 15 dní. Následne VUB banka 12. apríla 2013 oznámila výkon záložného práva v procese súkromnej dražby predajom rodinného domu žalobcov, ktorý je ich obydliím, ktorého hodnota je minimálne tridsaťnásobne vyššia oproti sume, pre ktorú banka aktivovala predčasnú splatnosť úveru a následný predaj domu. Proces dobrovoľnej dražby môže veriteľ aktivovať po 30 dňoch od oznámenia výkonu záložného práva.
- 7 Žalobcovia podali na Okresnom súde Prešov (ďalej len „okresný súd“) žalobu o zdržanie sa výkonu záložného práva mimosúdny spôsobom súkromnou dražbou (mimosúdna, textom zákona „dobrovoľná dražba“). Žalobcovia vytkli dodávateľovi okrem iného porušenie pravidiel úverovania garantovaných právom Európskej únie. Okresný súd žalobu prvým rozsudkom zamietol. Podľa okresného súdu v podstate neexistovali prekážky pre predaj rodinného domu žalobcov v mimosúdnom procese.
- 8 Na základe odvolania žalobcov Krajský súd v Prešove zrušil rozsudok a na rozdiel od okresného súdu v mimosúdnom spôsobe predaja rodinného domu žalobcov

videl prekážku z dôvodu nedostatku proporcionality. Podľa krajského súdu je predaj rodinného domu žalobcov neproporcionálny, pretože existuje iný spôsob výkonu záložného práva a to v exekučnom konaní, v ktorom môže byť pohľadávka VUB banky uspokojená a súčasne žalobcovia nestratia vlastníctvo k rodinnému domu. Krajský súd prihladol na porušenie spotrebiteľského práva.

- 9 Okresný súd v poradí druhým rozsudkom žalobu opätovne zamietol. Poukázal na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C-34/13 Kušionová, podľa ktorého ani neprijateľné podmienky nebránia, aby sa v mimosúdnom procese výkonu záložného práva predalo obydlie žalobcov. Okresný súd uprednostnil rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v inej právnej veci, v ktorej najvyšší súd neakceptoval ex ante ochranu spotrebiteľa zdržaním sa mimosúdneho predaja obydlia spotrebiteľov na súkromnej dražbe.
- 10 Žalobcovia podali odvolanie, v ktorom navrhujú zdržanie sa výkonu záložného práva spôsobom na súkromnej dražbe a okrem iného zotrávajú na porušení ich spotrebiteľských práv a porušení ich práva na obydlie v prípade predaja ich rodinného domu.
- 11 Krajský súd si je vedomý rozsudku Súdneho dvora EÚ C-34/13 Kušionová, a aj pripomienky nemeckej vlády, že prejudiciálna otázka nebola založená na smernici 2005/29/ES o nekalých obchodných praktikách, ale len výlučne na smernici 93/13/ES o nekalých podmienkach.

II. Právny rámec

12 Právo Únie

Charta EÚ

Článok 7 Charty stanovuje: „Každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a komunikácie“.

Článok 38 Charty uvádza: „Politiky Európskej únie zabezpečia vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa.“

Článok 47 Charty vo svojom prvom odseku stanovuje: „Každý, koho práva a slobody zaručené právom Únie sú porušené, má za podmienok ustanovených v tomto článku právo na účinný prostriedok nápravy pred súdom.“

13 Smernica Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách.

Dvanáste až štrnásť odôvodnenie a dvadsiate štvrté odôvodnenie smernice 93/13 znejú:

„keďže však podľa súčasného stavu národné zákony umožňujú plánovať len harmonizáciu; keďže najmä len zmluvné podmienky, ktoré neboli individuálne

dohodnuté podliehajú tejto smernici; keďže členské štáty by mali mať možnosť výberu, so zreteľom na Zmluvu, poskytnúť spotrebiteľom vysokú úroveň ochrany prostredníctvom národných ustanovení, ktoré sú prísnejšie ako ustanovenia tejto smernice;

keďže sa v štatutárnych alebo regulačných opatreniach členských štátov, ktoré priamo alebo nepriamo určujú podmienky spotrebiteľských zmlúv nepredpokladá, že budú obsahovať nekalé podmienky; keďže sa z toho dôvodu nejaví potrebné zaoberať sa podmienkami odrážajúcimi povinné štatutárne alebo regulačné opatrenia a zásady alebo ustanovenia medzinárodných dohovorov, ktorých zmluvnou stranou sú členské štáty alebo spoločenstvo; keďže v tomto ohľade znenie "povinné štatutárne alebo regulačné opatrenia" uvedené v článku 1 (2) tiež zahŕňa pravidlá, ktoré podľa zákona platia medzi zmluvnými stranami za predpokladu, že neboli vytvorené žiadne iné ujednania;

keďže však členské štáty musia zabezpečiť, aby do zmlúv neboli zahrnuté nekalé podmienky, najmä preto, že táto smernica platí tiež pre obchody, podnikanie alebo profesie verejného charakteru;“.

keďže súdne dvory alebo administratívne úrady členských štátov musia mať k dispozícii adekvátne účinné prostriedky na zabránenie ďalšieho uplatňovania nekalých podmienok v zmluvách.“

Šestnásť, dvadsiate a dvadsiate prvé odôvodnenia smernice 93/13 stanovujú:

...keďže hodnotenie nekalého charakteru podmienok podľa vybraných všeobecných kritérií najmä pri predaji alebo dodávkach verejného charakteru, ktoré zabezpečujú kolektívne služby, berúce do úvahy solidaritu medzi užívateľmi, musí byť doplnené systémom celkového vyhodnotenia rôznych príslušných záujmov; keďže toto predstavuje požiadavku dôvery; pretože pri hodnotení dôvery sa musí brať ohľad najmä na stabilitu zmluvného postavenia strán bez ohľadu na to, či spotrebiteľ bol stimulovaný k súhlasu s podmienkami a či tovar alebo služby boli predávané na zvláštny príkaz spotrebiteľa;

keďže požiadavka dôvery môže byť splnená predajcom alebo dodávateľom, keď zaoberajú čestne a rovnocenne s inou stranou, ktorej legitímne záujmy brali do úvahy;

keďže by zmluvy mali byť vypracované jednoduchou zrozumiteľnou rečou, mal by mať spotrebiteľ skutočne príležitosť preskúmať všetky podmienky a ak má pochybnosti, mala by platiť interpretácia najpriaznivejšia pre spotrebiteľa;

keďže by členské štáty mali zabezpečiť, aby sa nekalé podmienky neuplatňovali v zmluvách uzavretých so spotrebiteľmi zo strany predajcu alebo dodávateľa a ak sa napriek tomu také podmienky uplatnia, nemajú viazať spotrebiteľa a nemajú byť záväzné pre spotrebiteľa a zmluva má byť naďalej záväzná pre zmluvné strany za týchto podmienok, ak jej realizácia môže pokračovať bez neprimeraných ustanovení;

Článok 1:

1. „Účelom tejto smernice je priblížiť zákony, iné predpisy a administratívne opatrenia členských štátov týkajúce sa nekalých podmienok v zmluvách uzavretých medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom.

2. Zmluvné podmienky, ktoré odrážajú záväzné štatutárne alebo regulačné ustanovenia a ustanovenia alebo zásady medzinárodných dohovorov, ktorých sú členské štáty alebo spoločenstvo zmluvnou stranou, najmä v oblasti dopravy, nepodliehajú ustanoveniam tejto smernice.“

Článok 3 :

„[1.] Zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá, sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy, ku škode spotrebiteľa. 2. Podmienka sa nepovažuje za individuálne dohodnutú, ak bola navrhnutá vopred a spotrebiteľ preto nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky, najmä v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou.[“] Článok 3 ods. 3 tejto smernice uvádza, že „(jej) príloha obsahuje indikatívny a nevyčerpávajúci zoznam podmienok, ktoré sa môžu považovať za nekalé.[“] Podľa bodu 1 písm. e) tejto prílohy patria k týmto podmienkam také podmienky, ktorých zmyslom alebo účinkom je „požadovať od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako náhradu“.

Článok 4 ods. 1:

„Bez ujmy na článok 7, nekalosť zmluvných podmienok sa hodnotí so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb, na ktoré bola zmluva uzavretá a na všetky okolnosti súvisiace s uzavretím zmluvy, v dobe uzavretia zmluvy a na všetky ostatné podmienky zmluvy alebo na inú zmluvu, na ktorej je závislá..“

Článok 6 ods. 1:

„Členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzavretých so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich národného práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok..“

Článok 7:

1. Členské štáty zabezpečia, aby v záujme spotrebiteľov a súťažiacich existovali adekvátne a účinné prostriedky, ktoré by zabránili súvislému uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzavretých so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov.

2. Prostriedky uvedené v odseku 1 zahrňujú ustanovenia, podľa ktorých osoby alebo organizácie s legitímnym záujmom podľa príslušného národného práva na ochranu spotrebiteľov, môžu požiadať súdne dvory alebo kompetentné administratívne orgány o rozhodnutie, či sú zmluvné podmienky navrhované pre všeobecné uplatňovanie nekalé, takže môžu uplatniť vhodné a účinné prostriedky k zabráneniu ďalšieho uplatňovania takých podmienok.

Článok 8 :

„Členské štáty môžu prijať alebo si ponechať prísnejšie opatrenia kompatibilné so Zmluvou v oblasti riadenej touto smernicou za účelom zabezpečenia maximálneho stupňa ochrany spotrebiteľa.“

14 Smernica 2008/48/ES o nekalých obchodných praktikách

Článok 1

„Účelom tejto smernice je harmonizovať určité aspekty zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú zmlúv o spotrebiteľskom úvere“.

Článok 2 ods. 2 písm. a)

Táto smernica sa nevzťahuje na „zmluvy o úvere, ktoré sú zabezpečené buď hypotékou, alebo iným porovnateľným zabezpečením, ktoré sa v členskom štáte bežne používa na nehnuteľný majetok, alebo sú zabezpečené právom týkajúcim sa nehnuteľného majetku“.

Podľa 10. odôvodnenia smernice veta prvá „Rozsah harmonizácie určuje vymedzenie pojmov v tejto smernici. Povinnosť členských štátov vykonávať ustanovenia tejto smernice by sa preto mala obmedziť na jej rozsah pôsobnosti určený týmto vymedzením pojmov. Touto smernicou by však nemalo byť dotknuté uplatňovanie ustanovení tejto smernice členskými štátmi v súlade s právom Spoločenstva v oblastiach, na ktoré sa jej rozsah pôsobnosti nevzťahuje...“

Článok 3 smernice 2008/48, ktorý má názov „Vymedzenie pojmov“, stanovuje:

„Na účely tejto smernice sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

g) „celkové náklady spotrebiteľa spojené s úverom“ sú všetky náklady vrátane úrokov, provízií, daní a poplatkov akéhokoľvek druhu, ktoré musí spotrebiteľ zaplatiť v súvislosti so zmluvou o úvere a ktoré sú veriteľovi známe, okrem notárskych poplatkov; zahrnuté sú aj náklady na doplnkové služby súvisiace so zmluvou o úvere, a to najmä poisťné, ak spotrebiteľ musí navyše uzavrieť zmluvu o poskytnutí služieb, aby získal úver alebo aby ho získal za ponúkaných podmienok;

h) „celková čiastka, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť“ je súčet celkovej výšky úveru a celkových nákladov spotrebiteľa spojených s úverom;

l) „celková výška úveru“ je maximálna výška alebo súčet všetkých finančných prostriedkov poskytnutých na základe zmluvy o úvere;...”

Článok 23 tejto smernice, nazvaný „Sankcie“, stanovuje:

„Členské štáty ustanovia pravidlá o sankciách za porušenie vnútroštátnych ustanovení prijatých na základe tejto smernice a prijmú všetky potrebné opatrenia, aby zabezpečili ich vykonávanie. Stanovené sankcie musia byť účinné, primerané a odrádzajúce.“

15 Smernica 2005/29/ES o nekalých obchodných praktikách

Článok 2: „Na účely tejto smernice:

c) „produkt“ je akýkoľvek tovar alebo služba vrátane nehnuteľností, práva a záväzku;

d) „obchodné praktiky podnikateľov voči spotrebiteľom“ (ďalej tiež „obchodné praktiky“) sú akékoľvek konanie, opomenutie, spôsob správania alebo vyjadrenie, obchodná komunikácia vrátane reklamy a marketingu obchodníka, priamo spojené s podporou, predajom alebo dodávkou produktu spotrebiteľom;

e) „podstatné narušenie ekonomického správania spotrebiteľa“ je využitie obchodnej praktiky na značné narušenie schopnosti spotrebiteľa urobiť kvalifikované rozhodnutie, čo spôsobí, že spotrebiteľ urobí rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neurobil;

k) „rozhodnutie o obchodnej transakcii“ je akékoľvek rozhodnutie spotrebiteľa o tom, či, ako a za akých podmienok produkt kúpi, vykoná zaň platbu vcelku alebo v častiach, ponechá si ho alebo s ním bude ďalej nakladať alebo uplatní zmluvné právo vo vzťahu k produktu bez ohľadu na to, či sa spotrebiteľ rozhodne konať alebo zdržať sa konania;“

Článok 3:

„1. Táto smernica sa uplatňuje na nekalé obchodné praktiky podnikateľov voči spotrebiteľom tak, ako sú ustanovené v článku 5, pred, počas a **po uskutočnení obchodnej transakcie** vo vzťahu k produktu (zvýraznenie vykonal predkladajúci súd, poznámka).

2. Táto smernica sa nedotýka zmluvného práva, a najmä pravidiel o platnosti, uzavieraní alebo účinkoch zmluvy.

5. Počas šiestich rokov od 12.06.2007 môžu členské štáty pokračovať v uplatňovaní v oblasti, ktorú aproximuje táto smernica, vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré sú reštriktívnejšie alebo normatívnejšie ako táto smernica a ktoré

vykonávajú smernice obsahujúce klauzuly o minimálnej harmonizácii. Tieto opatrenia musia byť zásadné pre zabezpečenie náležitej ochrany spotrebiteľov pred nekalými obchodnými praktikami a musia byť primerané k dosiahnutiu tohto cieľa. Preskúvanie uvedené v článku 18 môže v prípade potreby obsahovať návrh na predĺženie tejto odchýlky na ďalšie obdobie.

Článok 5 :

„1. Nekalé obchodné praktiky sú zakázané.

2. Obchodná praktika je nekalá, ak: a) je v rozpore s požiadavkami odbornej starostlivosti a b) podstatne narušuje alebo je spôsobilá podstatne narušiť ekonomické správanie priemerného spotrebiteľa vo vzťahu k produktu, ku ktorému sa dostane alebo ktorému je adresovaná, alebo priemerného člena skupiny, ak je obchodná praktika orientovaná na určitú skupinu spotrebiteľov.

3. Obchodné praktiky, ktoré sú spôsobilé podstatne narušiť ekonomické správanie iba jasne identifikovateľnej skupiny spotrebiteľov, ktorí sú obzvlášť zraniteľní touto praktikou alebo základným produktom z dôvodu ich duševnej poruchy alebo fyzickej vady, veku alebo dôverčivosti spôsobom, ktorý môže obchodník rozumne predpokladať, sa posudzujú z pohľadu priemerného člena tejto skupiny.

4. Za nekalé obchodné praktiky sa považujú najmä tie, ktoré: a) sú klamlivé v zmysle článkov 6 a 7, alebo b) sú agresívne v zmysle článkov 8 a 9.“

Článok 6 :

„1. Obchodná praktika sa považuje za klamlivú, ak obsahuje nesprávne informácie a je preto nepravdivá, alebo akýmkoľvek spôsobom, vrátane celkového prevedenia, uvádza do omylu alebo je spôsobilá uviesť do omylu priemerného spotrebiteľa, a to aj keď je táto informácia vecne správna vo vzťahu k jednému alebo viacerým nasledujúcim prvkom, pričom v oboch prípadoch zapríčiňuje alebo je spôsobilá zapríčiniť, že spotrebiteľ urobí rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neurobil:

Článok 7:

„1. Obchodná praktika sa považuje za klamlivú, ak v skutkovej súvislosti, berúc do úvahy všetky jej črty, okolnosti a obmedzenia komunikačného prostredia, opomenie podstatnú informáciu, ktorú priemerný spotrebiteľ potrebuje v závislosti od kontextu na to, aby urobil kvalifikované rozhodnutie o obchodnej transakcii, a tým zapríčiňuje alebo môže zapríčiniť, že priemerný spotrebiteľ urobí rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neurobil.

2. Za klamlivé opomenutie sa taktiež považuje, ak obchodník skrýva alebo poskytuje nejasným, nezrozumiteľným, viacvýznamovým alebo nevhodným spôsobom podstatné informácie uvedené v odseku 1, vzhľadom na okolnosti

popísané v uvedenom odseku, alebo neoznami obchodný účel obchodnej praktiky, ak už nie je zrejmý z kontextu, a tam, kde v jednom alebo druhom prípade toto spôsobí alebo je pravdepodobné, že spôsobí, že priemerný spotrebiteľ prijme rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neprijal.“

Článok 11:

„1. Členské štáty zabezpečia existenciu vhodných a účinných prostriedkov na boj proti nekalým obchodným praktikám s cieľom vynútiť súlad s ustanoveniami tejto smernice v záujme spotrebiteľov.“

Článok 13:

„Členské štáty stanovujú sankcie za porušenie vnútroštátnych predpisov prijatých na základe tejto smernice a prijímajú všetky nevyhnutné opatrenia na zabezpečenie ich vynútiteľnosti. Tieto sankcie musia byť účinné, primerané a odradzujúce.“

16 Rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C-377/14 z 21. apríla 2016 Radlingerová, Radlinger ECLI:EU:C:2016:283... (bod 3)

„Článok 3 písm. 1) a článok 10 ods. 2 smernice 2008/48/ES, ako aj bod I prílohy I tejto smernice sa majú vykladať v tom zmysle, že celková výška úveru a výška čerpania úveru označujú celkovú sumu, ktorá bola daná k dispozícii spotrebiteľovi, čo vylučuje sumy, ktoré si poskytovateľ úveru účtuje na úhradu nákladov súvisiacich s predmetným úverom a ktoré nie sú tomuto spotrebiteľovi reálne vyplatené.“

17 Vnútroštátna právna úprava

Občiansky zákonník

§ 53

(1) „Spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.“

(4) „Za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré:

...k) požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku,

(5) „Neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.“

(9) „Ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva.“

§565

„Ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo však môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky.“

§ 151j odsek 1

„Ak pohľadávka zabezpečená záložným právom nie je riadne a včas splnená, môže záložný veriteľ začať výkon záložného práva. V rámci výkonu záložného práva sa záložný veriteľ môže uspokojiť spôsobom určeným v zmluve alebo predajom zálohu na dražbe podľa osobitného zákona 3e) alebo domáhať sa uspokojenia predajom zálohu podľa osobitných zákonov 3f), ak tento zákon alebo osobitný zákon neustanovuje inak.“

Poznámka: Na § 151 j odsek 1 Občianskeho zákonníka sa vzťahuje poznámka pod čiarou vložená za výrazom „podľa osobitného zákona 3e), ktorá odkazuje na zákon č. 527/2002 Z.z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o dobrovoľných dražbách“), a poznámka pod čiarou uvedená za výrazom „osobitných zákonov 3f)“, ktorá odkazuje na Občiansky súdny poriadok a Exekučný poriadok.

§ 151m

(1) Predať záloh spôsobom určeným v zmluve o zriadení záložného práva alebo na dražbe môže záložný veriteľ najskôr po uplynutí 30 dní odo dňa oznámenia o začatí výkonu záložného práva záložcovi a dlžníkovi, ak osoba dlžníka nie je totožná s osobou záložcu, ak osobitný zákon neustanovuje inak. Ak je záložné právo registrované v registri záložných práv a deň registrácie začatia výkonu záložného práva v registri záložných práv je neskorší, ako deň oznámenia o začatí výkonu záložného práva záložcovi a dlžníkovi a ak osoba dlžníka nie je totožná s osobou záložcu, 30-dňová lehota začína plynúť odo dňa registrácie začatia výkonu záložného práva v registri záložných práv.

(2) Záložca a záložný veriteľ sa môžu po oznámení o začatí výkonu záložného práva dohodnúť, že záložný veriteľ je oprávnený predať záloh spôsobom dohodnutým v zmluve o zriadení záložného práva alebo na dražbe aj pred uplynutím lehoty podľa odseku 1.

(3) Záložný veriteľ, ktorý začal výkon záložného práva s cieľom uspokojiť svoju pohľadávku spôsobom dohodnutým v zmluve o zriadení záložného práva,

môže kedykoľvek počas výkonu záložného práva zmeniť spôsob výkonu záložného práva a predat' záloh na dražbe alebo domáhať sa uspokojenia predajom zálohu podľa osobitných zákonov. Záložný veriteľ je povinný informovať záložcu o zmene spôsobu výkonu záložného práva.“

§ 151ma ods. 3

Pri výkone záložného práva záložným veriteľom, ktorého záložné právo je v poradí rozhodujúcim na uspokojenie záložných práv registrované ako prvé (ďalej len „prednostný záložný veriteľ“), sa záloh prevádza nezaťažený záložnými právami ostatných záložných veriteľov. Ak výt'azok z predaja zálohu prevyšuje pohľadávku zabezpečenú v prospech prednostného záložného veriteľa, ostatní záložní veritelia majú právo, aby ich pohľadávky zabezpečené záložným právom k prevádzanému zálohu boli po odpočítaní nevyhnutne a účelne vynaložených nákladov prednostným záložným veriteľom v súvislosti s výkonom záložného práva uspokojené z výt'azku z predaja zálohu podľa poradia rozhodujúceho na uspokojenie záložných práv.

17.) Zákon č. 129/2010 o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Účelom zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov bolo prebrať do slovenského práva smernicu 2008/48.

Podľa § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej sa spotrebiteľský úver „považuje za bezúročný a bez poplatkov“, ak príslušná zmluva okrem iného neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a) až k) uvedeného zákona alebo ak je v nej uvedená nesprávna RPMN v neprospech spotrebiteľa.

18 Zákon č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (prvý zákon o spotrebiteľských úveroch)

§ 4 ods. 2

„Zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí musí obsahovať

j) ročnú percentuálnu mieru nákladov (ďalej len „RPMN“) a celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ...“

§ 4 ods. 3 posledná veta

„Ak však zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa odseku 2 písm. ... j)...., poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.“

19 Zákon 527/2002 Z.z. o dobrovoľných dražbách

§ 6 ods. 1 veta prvá

„Dražobníkom je „osoba, ktorá organizuje dražbu a splňa podmienky ustanovené týmto a osobitným zákonom a vzniklo jej oprávnenie na prevádzkovanie príslušnej živnosti“.

§ 7 odsek 1

„Navrhovateľom dražby je vlastník predmetu dražby, osoba, ktorá vykonáva záložné právo (ďalej len „záložný veriteľ“), alebo iná osoba, ktorá je oprávnená navrhnúť vykonanie dražby podľa osobitného zákona.“

Pokiaľ ide konkrétne o záložného veriteľa, § 7 ods. 2 toho istého zákona uvádza, že tento veriteľ je povinný písomne vyhlásiť nielen to, že predmet dražby je možné dražiť, ale aj pravosť, výšku a splatnosť pohľadávky, pre ktorú sa navrhuje výkon záložného práva podľa tohto zákona (§ 16 ods. 3).

Podľa § 16 ods. 1 uvedeného zákona možno dražbu vykonať len na základe písomnej zmluvy o vykonaní dražby medzi navrhovateľom dražby s dražobníkom.

Na základe § 17 zákona o dobrovoľných dražbách je dražobník povinný vyhlásiť konanie dražby oznámením o dražbe. Ak je predmetom dražby byt, dom, iná nehnuteľnosť, podnik alebo jeho organizačná zložka alebo ak najnižšie podanie presiahne 16.550 eur, uverejní dražobník oznámenie o dražbe v registri dražieb najmenej 30 dní pred začatím dražby a zároveň bez zbytočného odkladu zašle oznámenie o dražbe ministerstvu na zverejnenie v Obchodnom vestníku. Oznámenie o dražbe sa zasiela aj navrhovateľovi dražby, dlžníkovi záložného veriteľa, vlastníkovi predmetu dražby, ak nie je totožný s dlžníkom.

[OMISSIS] [priebeh dražby musí mať formu notárskej zápisnice]

Ustanovenie § 21 ods. 2 toho istého zákona upravuje, že v prípade, že boli porušené ustanovenia tohto zákona, môže osoba, ktorá tvrdí, že tým bola dotknutá na svojich právach, požiadať súd, aby určil neplatnosť dražby. Právo domáhať sa určenia neplatnosti dražby však zaniká, ak sa neuplatní do troch mesiacov odo dňa príklepu, okrem prípadu, ak dôvody neplatnosti dražby súvisia so spáchaním trestného činu a zároveň ide o dražbu domu alebo bytu, v ktorom má predchádzajúci vlastník predmetu dražby v čase príklepu hlásený trvalý pobyt.

[OMISSIS] [ustanovenia o odovzdaní predmetu dražby]

20 Zákon 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok

§ 325 odsek 1, 2 písm. d)

„Neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená. Podľa odseku 2 písm. d)

neodkladným opatrením možno strane sporu uložiť najmä, aby ... (d) niečo vykonala, niečoho sa zdržala alebo niečo znášala...“

Súd môže povoliť splátky § 232 ods. 3

Lehota na plnenie je tri dni a plynie od právoplatnosti rozsudku. Súd môže v odôvodnených prípadoch určiť dlhšiu lehotu.

21 Zákon 40/1964 Zb. Občiansky zákonník

§ 15 Ih ods. 6

Konanie o výkon rozhodnutia alebo exekučné konanie na záloh možno viesť iba vtedy, ak oprávneným je záložný veriteľ alebo ak záložný veriteľ s výkonom rozhodnutia alebo s exekúciou súhlasí.

22 Zákon 233/1995 Z.z. Exekučný poriadok

§ 63 ods. 1, 2, 3

(1) Ak podkladom na exekúciu je exekučný titul, v ktorom sa ukladá povinnosť zaplatiť peňažnú sumu, exekúciu možno vykonať

- a) zrážkami zo mzdy a z iných príjmov,
- b) prikázaním pohľadávky,
- c) predajom hnutelných vecí,
- d) predajom cenných papierov,
- e) predajom nehnuteľnosti,
- f) predajom podniku,
- g) príkazom na zadržanie vodičského preukazu.

(2) Ak ide o vykonanie exekúcie na vymoženie peňažnej pohľadávky, ktorá bez príslušenstva ku dňu doručenia návrhu na vykonanie exekúcie neprevyšuje 2 000 eur (ďalej len „drobné exekúcie“), nemožno exekúciu vykonať predajom nehnuteľnosti, v ktorej má povinný hlásený trvalý pobyt alebo prechodný pobyt podľa osobitného predpisu; právo zriadiť exekučné záložné právo na nehnuteľnosť tým nie je dotknuté. Za drobnú exekúciu sa nepovažuje exekúcia na vymoženie pohľadávky na výživnom.

(3) Exekúciu predajom nehnuteľnosti, v ktorej má povinný prihlásený trvalý pobyt alebo prechodný pobyt podľa odseku 2, možno vykonať výnimočne na základe schválenia súdu, ak sú voči povinnému vedené viaceré exekúcie, v ktorých sa vymáhajú pohľadávky prevyšujúce v súhrne 2 000 eur a exekútor

preukáže, že peňažná pohľadávka nemôže byť vymožená iným spôsobom. Návrh na schválenie predaja nehnuteľnosti podľa prvej vety môže podať exekútor, ktorý ako prvý v poradí na nehnuteľnosti zriadil exekučné záložné právo a na základe jeho písomného súhlasu aj exekútor, ktorého exekučné záložné právo bolo zriadené neskôr.

§ 61g

Žiadosť povinného o splátky

- (1) Povinný môže exekútora žiadať, aby mu bolo povolené splniť vymáhaný nárok na peňažné plnenie v splátkach,
- (2) Exekútor splnenie vymáhaného nároku v splátkach povolí vždy, ak
 - a) povinný je fyzickou osobou,
 - b) povinný vymáhaný nárok nespochybňuje,
 - c) nejde o opakovanú žiadosť povinného v exekučnom konaní,
 - d) vymáhaný nárok presahuje sumu minimálnej mzdy a nepresahuje 2 000 eur,
 - e) povinný vyhlási, že vymáhaný nárok bude zaplatený najviac v desiatich mesačných splátkach, ktoré s výnimkou prvej a poslednej splátky budú rovnomerne rozvrhnuté,
 - f) povinný zaplatí prvú splátku najmenej vo výške 50 eur do 15 dní od doručenia upovedomenia o začatí exekúcie a vyhlási, že ďalšie splátky bude platiť mesačne, a to vždy ku dňu kalendárneho mesiaca, ktorý sa číselne zhoduje s dňom zaplataenia prvej splátky.
- (3) So súhlasom oprávneného exekútor splnenie vymáhaného nároku v splátkach povolí aj bez splnenia podmienok podľa odseku 2.
- (4) Ak sa plnenie v splátkach povolí, exekútor to oznámi povinnému a oprávnenému a upovedomí ich aj o odklade exekúcie. Na návrh na odklad exekúcie podľa § 61h ods. 1 písm. d) sa v takom prípade v exekúcii neprihliada.
- (5) Pri nesplnení niektorej zo splátok riadne a včas sa na povolenie splátok a povolenie odkladu exekúcie neprihliada.

[OMISSIS]

[OMISSIS] [procesné predpisy týkajúce sa vydania exekučného príkazu]

III. Prejudiciálne otázky

- 23 Niektoré aspekty vývoja záložného práva po rozsudku Súdneho dvora EÚ C-34/13 Kušionová, ECLI:EU:C:2014:2189

Slovenská republika nemá v rámci výkonu záložného práva explicitne zákonom normovaný príkaz zohľadňovať také okolnosti, ktoré za významné označil Súdny dvor EÚ v rozsudku C-415/11 Mohamed Aziz, bod 73, „*V prvom rade pokiaľ ide konkrétne o podmienku týkajúcu sa predčasného splatenia uvedenú v dlhodobých zmluvách z dôvodu neplnenia povinností zo strany dlžníka počas určitého obdobia, je úlohou vnútroštátneho súdu predovšetkým preveriť, ako uviedla generálna advokátka v bodoch 77 a 78 svojich návrhov, či možnosť predajcu alebo dodávateľa rozhodnúť o splatnosti celého úveru závisí od toho, že si spotrebiteľ nesplnil povinnosť, ktorá je v spornom zmluvnom vzťahu podstatná, či sa táto možnosť priznáva v prípadoch, v ktorých je takéto nesplnenie povinnosti dostatočne závažné vo vzťahu k dobe splácania úveru a k jeho výške, či táto možnosť predstavuje odchýlku od právnych predpisov uplatňovaných v tejto oblasti a či vnútroštátne právo stanovuje primerané a účinné prostriedky, ktoré spotrebiteľovi, na ktorého sa takáto podmienka uplatní, umožnia, aby odvrátil účinky takejto splatnosti úveru“.*

- 24 Ani ustálená prax najvyššieho súdu doposiaľ nejudikovala význam aspektov podľa čl. 73 rozsudku SD EU C-415/11 pri výkone záložného práva a to ani v prípadoch predaja obydlí spotrebiteľov na súkromnej dražbe.
- 25 Podľa najvyššieho súdu (8Cdo 147/2017) rozsudok SD EÚ C-34/13 nebráni vykonať súkromnú dražbu nehnuteľnosti vrátane obydliá spotrebiteľov a nie je akceptovateľná časovo nelimitovaná povinnosť pre záložného veriteľa zdržať sa výkonu záložného práva v procese súkromnej dražby. Najvyšší súd tak postupuje v podstate už stabilne. (2Cdo/36/2019, 3Cdo94/2019, 5Cdol 13/2017).
- 26 Predkladajúci súd považuje inštitút dobrovoľnej (súkromnej) dražby za významný a to aj v spotrebiteľských právnych veciach. Problém je právna otázka proporcionality súkromných dražieb, ktorú judikatúra vo veciach dobrovoľných dražieb opomína. Bez rešpektovania princípu proporcionality by sa pri akomkoľvek aj menej závažnom porušení povinnosti spotrebiteľa tolerovala súkromná dražba nehnuteľnosti spotrebiteľa vrátane jeho obydliá. Ak sa nezohľadnia aspekty, akými sú okolnosti v čl. 73 rozsudku SD EU C-415/11 Aziz, ochrana práv spotrebiteľov je iluzórnou a obsolentnou. Na jednej strane Európska únia normuje vysoký stupeň ochrany práv spotrebiteľov (čl. 38 Charty ZP EU), účinný prostriedok ochrany práv (čl. 47 Charty), ochranu obydliá (čl. 7 Charty), ochranu pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami v rovine pravidiel verejného poriadku (napríklad čl. 51 uznesenia C-76/10 POHOTOVOSTĚ), ochranu pred nekalými obchodnými praktikami, ochranu pred zneužívaním nedostatočnej bonity spotrebiteľov, no na druhej strane už pri samotnej aplikácii práva na tieto vysoké záujmy sa v judikatúre k dobrovoľným dražbám obydlí spotrebiteľov nereflektuje.

- 27 Je nespochybniteľné, že ochrana spotrebiteľov nie je absolútna. Spotrebiteľia nemôžu byť nečinní. Spotrebiteľom sa môže predať ich obydlie aj bez súdneho procesu a to aj napriek neprijateľným zmluvným podmienkam (C-34/13). To všetko predkladajúci súd rešpektuje. Problém však vidí pri v euronekonformnom prístupe pri predaji obydli spotrebiteľov bez rešpektovania proporcionality postupu a keď nie je nevyhnutné, aby spotrebiteľ stratil svoje obydlie.
- 28 Slovenská republika má dva spôsoby výkonu záložného práva. Prvým je predaj zálohu na posudzovanom type súkromnej dražby. Túto dražbu vykonáva súkromná osoba - podnikateľ. Veriteľ stanoví jednostranne výšku pohľadávky. Iný podnikateľ - dražobník predá bežne aj obydlie spotrebiteľov bez akéhokoľvek súdneho procesu a bez objektívneho posúdenia výšky pohľadávky a proporcionality dražby obydli spotrebiteľov. Napriek nesúhlasu spotrebiteľov zákon túto dražbu označuje ako „dobrovoľná“.
- 29 Druhý dovolený spôsob výkonu záložného práva predstavuje súdny exekučný proces podľa zákona č. 233/1995 Z.z. Exekučný poriadok. Tomu predchádza súdna kontrola zmluvných podmienok, v rámci ktorej súd môže povoliť splátky a súd tak musí ex offo prihliadať na ochranu spotrebiteľa v režime všetkých doposiaľ spomínaných smerníc. Následný rozsudok súdu veriteľ môže predložiť exekútorovi, ktorý môže povoliť rovnako splátky, exekútor môže exekvovať spotrebiteľovi hnutelné veci, exekvovať mu peniaze v bankách a iné pohľadávky, exekútor môže nariadiť zrážky zo mzdy spotrebiteľa a tiež môže nariadiť predaj nehnuteľnosti, v ktorej má spotrebiteľ obydlie.
- 30 Už na prvý pohľad je medzi uvedenými spôsobmi výkonu záložného práva značný rozdiel. V rámci obidvoch procesov môže dôjsť k predaju obydli spotrebiteľa, no v rámci súdnej exekúcie sa môže spotrebiteľovi povoliť splátkami dorovnať dlh a tiež umožniť doplatiť sankcie za omeškanie. Najmä pri dlhotrvajúcich úveroch je tak daná možnosť aktivovať úroveň pôvodných úverových splátok a to až do skončenia úverového obdobia. Takto sa dá dosiahnuť, že veriteľ má splnený dlh v rovnakom čase, aký dohodol so spotrebiteľom a spotrebiteľ má zachované obydlie.
- 31 Proces súkromnej dražby neposkytuje takéto záruky. Proces súkromnej dražby nezastaví ani súdne konania o neprijateľné podmienky. Ak sa dražba vykoná, spotrebiteľ stráca vlastnícke právo k obydliu a je povinný ho bezodkladne vypratať. Ex post (po dražbe) súdne konania o neplatnosť dražby sú po strate vlastníckeho práva pre spotrebiteľov obzvlášť dramatické, no pri teórii preferovania platnosti zmlúv málokto spotrebiteľ presadí naspäť svoje vlastnícke právo a to aj za stavu zjavnej neproporcionality súkromnej dražby (napr. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 1 Cdo/35/2019 zo dňa 25.09.2019).

Ochrana pred neproporcionálnym zásahom do práv spotrebiteľov vrátane ich obydli je však mimoriadne dôležitá ex ante pred vykonaním dražby a keďže hmotné právo nereguluje žiadnu inú možnosť ex ante ochrany, prichádza do

úvahy iba žaloba o zdržanie sa výkonu záložného práva v procese súkromnej dražby. Rozsudok o uložení povinnosti jednak nie je *res iudicata* a jednak umožňuje veriteľovi druhý spôsob výkonu záložného práva cez exekučnú dražbu.

- 32 Veritelia poukazujú na rýchlosť predaja založenej veci v procese dobrovoľnej dražby, no zdá sa, že sa podceňuje fakt, že zmyslom a cieľom poskytnutia úveru nie je obchod s nehnuteľnosťami, ale úverovanie spotrebiteľov bez nekalých zmluvných podmienok a bez nekalých obchodných praktík s cieľom vyššej kvality života spotrebiteľov. Ako však prax ukazuje, úvery pre spotrebiteľov napriek vysokým cieľom EÚ sa stávajú zničujúcimi produktami s nebezpečnými následkami na spotrebiteľov a ich rodiny.
- 33 Z verejných registrov <https://www.notar.sk/drazby/> je možné monitorovať, že ide o rozsiahly problém, ktorý podľa predkladajúceho súdu má negatívny dopad na trhové hospodárstvo a kvalitu života spotrebiteľov.
- 34 Ako je zrejmé z druhého rozsudku okresného súdu, okresný súd priznal obydlia žalobcov „obrovský“ význam, no len teoreticky. Vzhľadom na rozhodovaciu prax najvyššieho súdu ani tento význam ochrany obydlia a ani existencia iného spôsobu výkonu záložného práva (súdna exekúcia), ale ani nejasnosti ohľadne interpretácie práva EÚ nepredstavujú dôvod na zdržanie sa výkonu záložného práva. K oznámeniu výkonu predaja obydlia žalobcov došlo po približne jednom roku od uzavretia úverovej zmluvy pre omeškanie sa so splátkami, ktorých rozsah je v pomere k hodnote a významu rodinného domu žalobcov extrémny. Druhý rozsudok okresného súdu potvrdzuje prax najvyššieho súdu, ktorá aspektom, aké sú v čl. 73 rozsudku C-415/11, neprikladá význam.
- 35 Krajský súd nemá povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku, no skúsenosti sú také, že najvyšší súd už opakovane nepredložil prejudiciálnu otázku aj napriek povinnosti ju predložiť (napríklad rozsudok C-485/19, Revický). Z vyššie uvedených dôvodov a nejasností pri interpretácii práva Európskej únie predkladajúci súd predkladá nasledovnú otázku:

B.1 Článok 47 v spojení s článkami 7 a 38 Charty EU, Smernica 93/13/EHS o nekalých podmienkach, Smernica 2005/29/ES o nekalých obchodných praktikách ako aj princíp efektivity práva Európskej únie bránia takej judikatúre, ktorá meritórne nezadrží vykonanie záložného práva súkromnou dražbou nehnuteľnosti predstavujúcej obydlie spotrebiteľov prípadne iných osôb a súčasne nezohľadňuje závažnosť porušenia povinnosti spotrebiteľa vo vzťahu k výške úveru a úverovému obdobiu, aj keď existuje iný spôsob uspokojenia pohľadávky poskytovateľa úveru súdnou exekúciou, v rámci ktorej predaj obydlia zaťaženého záložným právom nie je prioritným?

K otázke pod A:

Predkladajúci súd je názoru, že najmä pri **dlhodobých** úveroch, akým je aj predmetný sporný úver, rozhodujúci moment nastáva pri predčasnej splatnosti úveru (*default*). Slovenská právna úprava umožňuje vyhlásiť predčasnú splatnosť

bez skúmania otázok, či spotrebiteľ porušil povinnosť, ktorá je podstatná, či je takéto nesplnenie povinnosti dostatočne závažné vo vzťahu k dobe splácania úveru a k jeho výške, či vnútroštátne právo stanovuje primerané a účinné prostriedky, ktoré spotrebiteľovi, na ktorého sa takáto podmienka uplatní, umožnia, aby odvrátil účinky takejto splatnosti úveru.

V predmetnej veci išlo o úver pre spotrebiteľov 30.221,50 eura poskytnutý na dobu 20 rokov a za omeškanie sa zo strany spotrebiteľov so sumou 1.106,50 eura (splátky 2.453 eur mínus vykonaná úhrada 1.346,50 eura) ani nie po roku VUB banka vyhlásila predčasnú splatnosť úveru. Podľa spornej právnej úpravy postačovalo omeškanie sa so splátkou tri mesiace a výzva na plnenie v lehote 15 dní a mohol začať proces výkonu záložného práva predajom obydľia žalobcov. VUB banka tak aj postupovala. Okresný súd za takýchto okolností rozhodol s odkazom na judikatúru Najvyššieho súdu, že nie je akceptovateľné zdržanie sa výkonu záložného práva predajom obydľia žalobcov na súkromnej dražbe a podľa okresného súdu tomuto postupu nemôžu zabrániť ani prípadné nekalé podmienky v spotrebiteľskej zmluve.

Predkladajúci súd sa domnieva, že ak by zákon na účely predčasnej splatnosti vyžadoval také okolnosti, aké uvádza SD EÚ v rozsudku *Aziz* C-415/11, bod 73, tak by veriteľ mohol uplatňovať sankcie, mohol by tiež žalovať a vymáhať exekučne drobné splátky, no rozhodne by pre drobný nedoplatok nemohol rozbehnúť predaj rodinného domu žalobcov. Požiadavka veriteľa na predčasnú splatnosť by pri skúmaní podmienok v čl. 73 rozsudku *Aziz* odporovala závažnosti porušenia povinnosti spotrebiteľov v pomere k výške úveru a dobe jeho splácania. Pri proporcionálnejšej úprave by vznikol aj priestor na uplatnenie práv a ex offio kontrolu neprijateľných zmluvných podmienok a nekalých obchodných praktík. Podľa uvádzanej rozhodovacej praxe však proces predaja rodinného domu vykonávaný podnikateľmi nemožno zastaviť uložením povinnosti zdržať sa výkonu dobrovoľnej dražby. Problém je však, že ak nie je dostatok proporcionality, tak inak to nejde a veriteľ má iné možnosti vymáhania svojej pohľadávky.

Predkladajúci súd by sotva uveril, že by akýkoľvek priemerný pozorovateľ uveril tomu, že by veriteľ konajúci čestne a rovnocenne mohol rozumne očakávať, že by spotrebiteľ súhlasil s individuálnym vyjednaním zmluvných podmienok za takých okolností, aké vyvolali predčasnú splatnosť sporného úveru VUB banky.

Predčasnú splatnosť možno vykonať iba pre prípad, že je dohodnutá. V zmluvných podmienkach sporného úveru táto dohoda je uvedená v článku VI. bod 42 a 42.1. Dohoda v podstate kopíruje z pohľadu predkladajúceho súdu kontroverzné ustanovenia § 53 odsek 9, § 565 Občianskeho zákonníka

Predkladajúci súd preto kladie prejudiciálnu otázku pod A:

A. Článok 47 v spojení s článkami 7 a 38 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len Charta EÚ“), Smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o

nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „Smernica 93/13/EHS o nekalých podmienkach), Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 84/450/EHS, smernica Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 (ďalej len „Smernica 2005/29/ES o nekalých obchodných praktikách“) ako aj princíp efektivity práva Európskej únie bránia takej právnej úprave, akou je § 53 ods.9, § 565 Občianskeho zákonníka, podľa ktorých pri predčasnej splatnosti sa nezohľadňuje proporcionalita tohto úkonu, najmä závažnosť porušenia povinnosti spotrebiteľov v pomere k výške úveru a dobe jeho splácania?

Predkladajúci súd poznamenáva, že odpoveď súdneho dvora na ostatné otázky pod B.1 až B.5 nežiada pre prípad, že odpoveď na prejudiciálnu otázku pod „A“ bude kladná (bráni). Totiž ak by slovenská právna úprava predčasnej splatnosti neobstála z pohľadu princípu efektivity a ďalších kritérií, potom by predkladajúci súd mohol vykonať test proporcionality defaultu a z hospodárnych dôvodov by už nemusel nevyhnutne otvárať všetky ďalšie nastolené právne otázky.

Ak však Súdny dvor na prejudiciálnu otázku pod „A“, odpovie záporne (nebráni), predkladajúci súd s dovoľením kladie ďalšie otázky:

K otázke pod B.2

VUB banka argumentuje, že pri vykonávaní súdnej kontroly zmluvy o spornom úvere z roku 2012 je neprípustné preskúmať predchádzajúce úvery.

Tu však predkladajúci súd poukazuje na fakt, že sporný úver bol takmer celý použitý na splatenie predchádzajúcich úverov, pritom vyvstali pochybnosti o dôvodnosti pohľadávok z predchádzajúcich úverov podľa kritérií smernice 93/13/EHS, smernice 2005/29/ES ako aj smernice 87/102/EHS o spotrebiteľských úveroch (platnej v období predchádzajúcich spotrebiteľských úverov). Pochybnosti nad obranou VUB banky vyplývajú najmä z toho, že smernica 2005/29/ES v čl. 3 odporúča ochranu nielen pred a počas, **ale aj po obchodnej transakcii**. Ak splácanie spotrebiteľského úveru nespadá do obdobia „počas obchodnej transakcie“, potom by malo spadať do obdobia „po skončení obchodnej transakcie“. Predkladajúci súd nevidí dôvod na vylúčenie takých okolností, akými je aj splácanie spotrebiteľského úveru z okruhu praktík, na ktoré dopadá smernica 2005/29. Tým, že sporný úver VUB banky realizoval splácanie predchádzajúcich spotrebiteľských úverov, predkladajúci súd na rozdiel od VUB banky je toho názoru, že takéto praktiky VUB banky nemožno vylúčiť z okruhu súdnej kontroly nekalých obchodných praktík podľa smernice 2005/29. Ak by tomu tak nebolo, vzniká logický rozpor, pretože obdobie posudzovania nekalých praktík pri obchodnej transakcii spotrebiteľských úverov by uplynulo skôr, ako samotné splatenie spotrebiteľských úverov. Prípadné nekalé obchodné praktiky síce nemajú priamy dopad na neplatnosť právneho úkonu, no ovplyvňujú

posudzovanie nekalosti zmluvných podmienok ako jednej z okolností na účely čl. 4 ods. 1 smernice 93/13 (Rozsudok C- Perenič). Vzhľadom na uvedené pochybnosti o rozsahu pôsobnosti smernice 2005/29 predkladajúci súd kladie otázku:

B.2 Má sa článok 3 ods. 1 smernice 2005/29/ES o nekalých obchodných praktikách vykladať tak, že ochrana spotrebiteľa pred nekalými obchodnými praktikami pri úverovaní spotrebiteľov sa vzťahuje aj na akékoľvek spôsoby uspokojovania pohľadávky poskytovateľa úveru vrátane kontraktácie nového úveru dohodnutého na úhradu záväzkov z predchádzajúceho úveru.

K otázke pod B.3

Sporný úver bol takmer celý použitý na splatenie predchádzajúcich spotrebiteľských úverov. Aj predchádzajúce spotrebiteľské úvery boli použité na splácanie im predchádzajúcich spotrebiteľských úverov. Najviac to vystihuje zmluva o spotrebiteľskom úvere z 23. novembra 2009 č. 23 609.

Predkladajúci súd nevidí problém, ak sa poskytujú z dôvodu reštrukturalizácie spotrebiteľom schopným splácať úvery novšie výhodnejšie úvery, ktorými sa splatia predchádzajúce úvery. V predmetnej veci však nejde o takýto prípad. Je evidentné, že z drobných úverov od roku 2004 sa žalobcom, u ktorých išlo o úverovo zaťažené osoby, sa im poskytovali ďalšie a ďalšie spotrebiteľské úvery aj napriek nedostatočným príjmom žalobcov.

Úverové zaťaženie sa naakumulovalo prostredníctvom úrokov a poplatkov a sankcií do takej miery, že sporný úver v roku 2012 sa požil na predchádzajúce úvery a do roka sa aktivoval predaj rodinného domu žalobcov.

Predkladajúci súd vníma produkty chránené právom Európskej únie ako dôležité pre kvalitu života spotrebiteľov a ktoré sú tiež dôležité pre rast hrubého domáceho produktu a trhové hospodárstvo. Zdravé úverovanie nepochybne napomáha rastu ekonomiky a kvalite života. Sporný úver VUB banky však nie je jediný, ktorý do tohto konceptu, zdá sa, nezapadá. Zmysel spotrebiteľských úverov by mal spočívať vo využití financií spotrebiteľmi na skvalitnenie života. Naopak zmysel spotrebiteľských úverov by nemal spočívať v tom, že sa úvery cyklicky nevyplácajú spotrebiteľom, ale že si ich ponecháva veriteľ na úhradu vlastných pohľadávok z predchádzajúcich úverov.

Takéto úverovanie nedáva z pohľadu cieľa smernice 2008/48/ES žiadny význam. To isté malo platiť aj z pohľadu predchádzajúcej smernice 87/102/EHS. Zároveň takéto praktiky indikujú potrebu použitia adekvátnych nástrojov na eliminovanie nežiadúcich javov pri poskytovaní spotrebiteľských úverov, ktoré môžu ovplyvniť spor čo do výšky zisteného skutočného dlhu žalobcov. Predkladajúci v tejto súvislosti kladie otázku:

B.3 Má sa smernica 2005/29/ES o nekalých obchodných praktikách vykladať tak, že za nekalú obchodnú praktiku sa považuje aj konanie dodávateľa, ktorý poskytuje opakovane úvery spotrebiteľovi, ktorý nie je schopný splácať úvery a to tak, že vzniká z toho reťaz úverov, ktoré dodávateľ spotrebiteľovi reálne nevypláca, ale si ich dodávateľ prijíma na splnenie predchádzajúcich úverov a celkových nákladov na úvery?

K otázke pod B.4

Zmluva o spornom úvere nestanovuje účel úveru. Zmluva obsahuje náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Sporný úver bol použitý takmer celý na splatenie predchádzajúcich spotrebiteľských úverov. Jedinou okolnosťou, ktorá sporný úver má posunúť mimo pôsobnosti tejto smernice, je zabezpečenie nehnuteľnosťou.

Sporný úver však nepredstavuje hypotéku a nie je ani úverom, ktorým by sa sledovali investície do nehnuteľnosti, či bývania. Zabezpečenie nehnuteľnosťou je určené na splácanie predchádzajúcich spotrebiteľských úverov.

Predkladajúci súd nevidí praktický rozdiel z hľadiska hospodárskeho významu medzi sporným úverom a spotrebiteľskými úvermi, ktoré predchádzajú sporný úver a ktoré spolu súvisia prostredníctvom zámeru VUB banky uhradiť vlastné pohľadávky. Ak sa sporný úver má použiť na splatenie skorších spotrebiteľských úverov, potom existuje veľmi blízky vzťah zmyslu úverovania medzi sporným úverom a predchádzajúcimi spotrebiteľskými úvermi, na splatenie ktorých sa dohodol sporný úver.

Za takýchto okolností predkladajúci súd kladie otázku:

B.4 Má sa čl. 2 ods. 2 písm. a) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS (ďalej len „smernica 2008/48/EHS o spotrebiteľských úveroch“) v spojení s jej desiatym odôvodnením vykladať tak, že nevyklučuje pôsobnosť tejto smernice ani na prípady úveru, ktorý má všetky znaky spotrebiteľského úveru, nebol dohodnutý účel úveru, bez nepatrnej časti celý úver si poskytovateľ úveru vymienil na úhradu predchádzajúcich spotrebiteľských úverov, no na zabezpečenie sa dohodlo záložné právo na nehnuteľnosť?

K otázke pod B.5

Sporný úver ale aj predchádzajúci spotrebiteľský úver sa podľa zmluvných podmienok mali sčasti použiť na „...úhradu výdavkov nákladov Consumer Finance Holding a.s. súvisiacich s poskytovaním úveru“. Predchádzajúci spotrebiteľský úver podľa zmluvy z 23. novembra 2009 č. 23 609 sa mal použiť pre Consumer Finance Holding a.s. na „... úhradu nákladov na úver číslo účtu: 1848482653/0200.

Zodpovedanie na uvedenú otázku bude jednou z okolností determinujúcich výšku dlhu, pre ktorú sa aktivoval proces predaja obydlia žalobcov. Sporné čiastky VUB banka považuje za reálne vyplatené žalobcom a započítala ich do výšky sporného úveru reálne poskytnutému žalobcom. Predkladajúci súd kladie preto otázku:

B.5. Má sa rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C-377/14 z 21. apríla 2016 Radlingerova, Radlinger, ECLI:EU:C:2016:283 vykladať tak, že sa vzťahuje aj na zmluvu o poskytnutí úveru spotrebiteľovi, ak sa takouto zmluvou časť poskytnutého úveru určila na úhradu nákladov dodávateľa úveru?

[OMISSIS]

[OMISSIS] [poučenie o opravnom prostriedku]

[OMISSIS]